

Suomalaisprofessoreiden tieteellisten julkaisujen kansainvälinen taso yhteiskunta-, kasvatus- ja taloustieteissä

Osmo Kivinen ja Juha Hedman

Tieteellinen julkaiseminen on saanut viime vuosina yhä korostuneemman merkityksen niin yliopistojen rahoituksessa kuin tehtävien täytössäkin. Kansainvälinen julkaiseminen on saanut merkittävän aseman sekä opetus- ja kulttuuriministeriön yliopistoihin kohdistamassa ohjauksessa että myös tähän liittyvässä julkaisujen luokituksessa. Artikkelissaan Osmo Kivinen ja Juha Hedman keskittyvät kuitenkin tarkastelemaan tiedeyhteisön sisäisin ehdoin määräytyvää suomalaisprofessoreiden tieteellisten julkaisujen kansainvälistä tasoa. Aineistolähteinä ovat Social Science Citation Index ja Web of Science viitetietokannat sekä mittarina H-indeksi. Vertailut tehdään tieteenalaryhmien sisällä; alakohtaisia tuloksia eritellään myös nais- ja miesprofessoreiden sekä näiden edustamien yliopistojen mukaan.

Johdanto

Tarkastelemme suomalaisyliopistojen professoreiden tieteellisten julkaisujen kansainvälistä tasoa yhteiskunta-, kasvatus- ja taloustieteellisillä aloilla. Koska professorit kattavia rekisteritietoja ei ole saatavissa, olemme itse keränneet tarvittavat tiedot yliopistojen ylläpitämiltä internetsivuilta. Tarkasteluun otettiin vain tehtävänsä pysyvästi nimitetyt professorit (*full professors*). Sen sijaan muilla nimikkeillä, kuten emeritus- ja emerita-, osa- ja määräaikais-, apulais-, akademia- ja FiDi-Pro- tai työelämäprofessorit (*professor of practice*) toimivat henkilöt jäivät toisaalla tarkasteltaviksi. Tiedot kerättiin syksyllä 2018.¹ Kaikkiaan aineistoomme kuuluu 577 professoria, joista 200 edustaa yhteiskuntatieteellisiä aloja, 116 kasvatustieteitä ja 261 taloustieteellisiä aloja. Julkaisujen kansainvälisen tason tarkastelua varten professorit on ryhmitelty lähinnä professuurin tehtävä-alan sekä eri alojen julkaisukäytäntöjen nojalla mahdollisimman yhdenmukaisiin ryhmiin.

Vaativalla vertaisarviointimenettelyllä laadutaan korkeatasoisiksi varmistettujen yhteiskuntatieteellisten julkaisujen kansainvälisesti arvos- tettu viitetietokanta on *Institute for Scientific Information (ISI)* perustama *Social Science Citation Index (SSCI)*, joka sisältää 3 200 korkeata- soisiksi arvioitua tieteellistä aikakauslehteä. Tätä nykyä SSCI-tietokanta kuuluu Clarivate Analy- ticsin ylläpitämään *Web of Science Core Collection (WoS)* viitetietokantakokoelmaan ja sisältää kaik- kiaan 18 000 eri alojen tieteellistä aikakauslehteä ja lisääntyvässä määrin myös muita julkaisuja (Clarivate Analytics 2018a).

Tässä artikkelissa professoreiden tieteellisten julkaisujen kansainvälinen taso määritetään pro- fessoreiden SSCI-indeksituihin lehtiin vertaisar- vioinnilla hyväksytyjen julkaisujen, sekä niihin vuoden 2018 syksyyn mennessä koko Web of Sciencessä kertyneiden viittausten varassa. Pro- fessoreiden tieteellisten julkaisujen kansainväli- sen tason määrittämisessä hyödynnämme Jorge Hirschin (2005) kehittälemää H-indeksiä, joka

ottaa huomioon sekä tutkijan julkaisuaktiivisuuden (tässä SSCI-artikkeleiden lukumäärä) että julkaisujen näkyvyyden tiedeyhteisössä (*Web of Sciencessa* kertyneet viittaukset).

Viittauskertymien perusteella kukin SSCI-tietokannan tieteellinen aikakauslehti saa oman JIFinsä (*Journal Impact Factor*), joka kuvaa lehden artikkeleille vuosittain keskimäärin kertyvien WoS-viittausten määrää. Koska tieteenalojen julkaisukäytäntöjen välillä on huomattavia eroja, JIF-indikaattori soveltuu parhaiten alojen sisäisiin vertailuihin. Niin sanotuille koville tieteille ja niitä lähelle tuleville aloille on tyypillistä, että enimmät viittaukset kertyvät muutamassa

vuodessa ja vajaa kymmenesosa julkaisuista jää kokonaan ilman viittauksia. (Kivinen ym. 2017; Clarivate Analytics 2018b.) Sen sijaan perinteisissä yhteiskuntatieteissä ei ole mitenkään poikkeavaa, että viittauksia alkaa kertyä vasta 5–10 vuoden päästä julkaisemisesta ja että kolmannes julkaisuista jää kokonaan vaille viittauksia. Tieteenalojen väliset erot julkaisukäytännöissä

ovat siis huomattavat. Kun esimerkiksi perinteisiä yhteiskuntatieteen aloja edustava ”keskiverto-professori” saa kansainvälisen vertaisarvioinnin läpäisseen ensimmäisen SSCI-julkaisunsa tarjolle viitattavaksi, niin kliinistä lääketiedettä edustavalle ”keskivertoprofessorille” on *Web of Sciencessa* samaan aikaan ehtinyt kertyä jo 16 julkaisua ja niihin osapuulle sata WoS-viittausta (Kivinen & Hedman 2015). Yhteiskunta-, kasvatus- ja taloustieteellisten alojen julkaisemista koskevia lukuja erittelemme tuonnempana tarkemmin.

Jokainen SSCI-lehti kuuluu ainakin yhteen Clarivate Analyticsin 57stä aihekategoriasta. Todetakaan, että laajimpiin kategorioihin kuuluva taloustiede (*economics*) sisältää 353 lehteä, joiden JIF-mediaani on 1.11. Kategorioittain määriteltujen JIF-mediaanien avulla voidaan havainnollistaa yhteiskunta-, kasvatus- ja taloustieteellisten alojen eroja (vrt. Kivinen ym. 2016). Esimerkiksi liiketaloustieteisiin kuuluvan *business*-kategorian

JIF-mediaani 2.26 on SSCIn korkein, kun taas hallintotieteisiin kuuluvan *area studies* -kategorian JIF-mediaani 0.65 on SSCIn matalimpia. *Business*-kategoriaan kuuluvissa lehdissä julkaistut artikkelit keräävät siis vuosittain viittauksia kolminkertaisesti verrattuna *area studies* -kategorian lehdissä julkaistuihin artikkeleihin. Siinä missä *area studies* -kategorian lehdissä julkaisevan aluetieteen professorin H-indeksi saa arvon yksi, niin *business* -kategorian lehdissä julkaisevan kauppatieteen professorin H-indeksi on todennäköisesti jo kolme. Kun aluetieteen professori saa H-indeksin neljä, kauppatieteen profes-

SEN SIJAAN PERINTEISISSÄ YHTEISKUNTATIETEISSÄ EI OLE MITENKÄÄN POIKKEAVAA, ETTÄ VIITTAUKSIA ALKAA KERTYÄ VASTA 5–10 VUODEN PÄÄSTÄ JULKAISEMISESTA JA ETTÄ KOLMANNES JULKAISUISTA JÄÄ KOKONAAN VAILLE VIITTAUKSIA. TIETEENALOJEN VÄLISET EROT JULKAISUKÄYTÄNNÖISSÄ OVAT SIIS HUOMATTAVAT.

sorin H-indeksin arvo on todennäköisesti jo 12, jne. H-indeksin arvo kaksitoista osoittaa siis sen, että professorilla on kaksitoista sellaista SSCI-julkaisua, jotka ovat keränneet vähintään kaksitoista viittausta *Web of Sciencessa*. Tässä yhteydessä on tärkeätä huomata, että esimerkiksi lääketieteen ja psykologian käytäntöjä lähelle tulevilla (yhteiskunta-tieteellisillä) aloilla julkaisuilla on usein lukuisia

kirjoittajia ja kertyvät viittaukset ovat siten nostamassa kaikkien kirjoittajakuntaan kuuluvien H-indeksin arvoa. Toisaalta yhteiskuntatieteiden perinteisillä aloilla julkaisut yhä edelleen kirjoitetaan huomattavan usein yksin tai kaksin, eikä julkaisujen lukumäärä voi näin ollen nousta samaa tahtia kuin kirjoittajakollektiivien jäsenenä julkaisevilla. Aivan kuten JIF, myös H-indeksi soveltuu parhaiten rajattujen alojen sisäisiin analyyseihin (ks. Kivinen & Hedman, 2015). Todetaan vielä, että kansainvälisen vertaisarvioinnin kriteerit täyttävissä lehdissä aktiivisesti julkaisevan henkilön H-indeksin arvo yleensä kasvaa julkaisu-uran edetessä. Julkaisu-urallaan tutkijoiden on valittava minkälaisia julkaisuja he tulevat tuottamaan ja onko kohteena kansainvälinen tiedeyhteisö vai kotimainen yleisö. Kirjoituskieli ja julkaisumuoto määräytyvät näistä valinnoista.

Vaikuttavuudesta (*impact*) kiinnostuneet tutkijat erittelevät tarkoin, mitä viittausindikaattoria

on kulloisessakin yhteydessä soveliasta käyttää (esim. Bornmann & Daniel 2008; Abramo 2019). Mitä professoreiden tieteellisten julkaisujen kansainvälisen tason arviointiin tulee, H-indeksi on tarkoitukseen mitä sopivin, kunhan vain varmistetaan, että tarkasteltavien alojen julkaisu- ja viittauskäytännöt ovat riittävän yhdenmukaisia ja että arvioitavat henkilöt ovat osapuilleen samassa tutkijauran vaiheessa (esim. Bornmann & Daniel 2009). Tässä arvioitavat yhteiskunta-, kasvatus- ja taloustieteen professorit (kaikkiaan 577) kuuluvat poikkeuksetta tutkijaura-luokituksen ylimmälle portaalle IV. Yhteiskunta-, kasvatus- ja taloustieteellisten alojen julkaisu- ja viittauskäytännöt poikkeavat toisistaan siinä määrin, että professorien H-indeksien tarkastelu on syytä tehdä käytännöiltään mahdollisimman samankaltaisissa ja siten vertailukelpoisissa alaryhmissä.

H-indeksin mukaan alojensa ylimpiin ja alimpiin neljänneksiin kuuluvat professorit

Taulukon 1 laatimista varten olemme erikseen määrittäneet yhteiskuntatieteiden 200, kasvatustieteiden 116 ja taloustieteiden 262 professorin keskinäisjärjestykset kunkin professorin saaman H-indeksin arvon nojalla, minkä jälkeen otamme tarkasteluun kultakin alalta ylimpään sekä alimpaan neljännekseen kuuluvat professorit.² Yhteiskuntatieteellisillä aloilla ylimmän neljänneksen alarajaksi asettuu H-indeksin arvo seitsemän. Sellaisia yhteiskuntatieteellisten alojen professoreita,

joiden H-indeksin arvo on vähintään seitsemän, on aineistossamme 50. Kasvatustieteissä ylimmän neljänneksen alarajaksi asettuu H-indeksin arvo yhdeksän. Näitä kasvatustieteiden ylimpään neljännekseen kuuluvia professoreita on 28. Taloustieteellisillä aloilla ylimmän neljänneksen alarajaksi tulee H-indeksi 12, minkä nojalla ylimmän neljänneksen professoreiden lukumääräksi taloustieteissä tulee 47.

Yhteiskuntatieteissä alimpaan neljännekseen kuuluvat ne professorit, joiden H-indeksin arvo on nolla tai yksi. Aineistossamme heitä on 34. Kasvatustieteissä alimpaan neljännekseen kuuluvat ne professorit, joiden H-indeksi on korkeintaan kaksi ja heitä on 27. Taloustieteissä alimman neljänneksen muodostavat ne 46 professoria, joiden H-indeksin arvo on korkeintaan kolme. (Ks. taulukko 1.)

Kuten taulukosta 1 nähdään, ylimmän neljänneksen professoreita yhteiskuntatieteissä on 50, kasvatustieteissä 23 ja taloustieteissä 47. Yhteensä heitä on 125 ja naisten osuus heistä on 41 prosenttia. Alimmassa neljänneksessä professoreita on 107 ja naisten osuus heistä on 40 prosenttia, siis miltei sama kuin naisten osuus ylimmän neljänneksen professoreistakin (41 %). Todettakoon, että koko 577 professoria käsittävässä aineistossamme naisten osuus on niin ikään 40 prosenttia.

Kasvatustieteissä ylimmän neljänneksen professoreista naisia on 82 prosenttia, kun taas alimman neljänneksen professoreista naisten osuus on 59 prosenttia. Taloustieteissä naisten osuus on verraten pieni niin ylimmän (23 %) kuin alimman

Taulukko 1. Yhteiskunta-, kasvatus ja taloustieteellisten alojen H-indeksin mukaiset ylimpien ja alimpien neljännesten professorit ja naisten osuudet niissä.

	Ylimmän neljänneksen professorit			Alimman neljänneksen professorit		
	H-indeksin arvo vähintään	professoreita	naisten osuus (%)	H-indeksin arvo korkeintaan	professoreita	naisten osuus (%)
Yhteiskuntatieteet	7	50	34	1	34	50
Kasvatustieteet	9	28	82	2	27	59
Taloustieteet	12	47	23	3	46	22
Yhteensä		125	41		107	40

neljänneksenkin (22 %) professoreista. Yhteiskuntatieteissä naisten osuus ylimmän neljänneksen professoreista on selvästi pienempi (34 %) kuin osuus (50 %) alimman neljänneksen professoreista.

Erikseen on syytä todeta, että koko aineistossa 43 professorilla H-indeksin arvo on nolla, mikä siis tarkoittaa, että heillä ei ole yhtään SSCI-tason julkaisua tai jos on, niihin ei ole kertynyt yhtään viittausta Web of Sciencessä. Kun pidetään mielessä, että yliopistotoiminnan kulmakivi on tieteellinen tutkimus ja sen varaan rakentuva opetus ja opiskelu, on yllättävää havaita, että niinkin monella pysyvästi nimitetyllä (*full*) professorilla tieteellisten julkaisujen kansainvälistä tasoa indikoivan H-indeksin arvo on nolla.

Suomalaisyliopistoja edustavien professoreiden tieteellisten julkaisujen kansainvälinen taso alaryhmittäin

Seuraavaksi tarkastelemme yhteiskunta-, kasvat- ja taloustieteellisten alojen professoreiden tieteellisten julkaisujen kansainvälistä tasoa alaryhmittäin eriteltynä. Yhteiskuntatieteiden professoreita tarkastelemme kolmessa alaryhmässä. Yhteiskuntatutkimuksen ryhmän muodostavat

yhteiskuntapolitiikan ja sosiologian professorit (aineistossamme 79), politiikan tutkimuksen ryhmä puolestaan koostuu valtio-opin ja hallintotieteiden professoreista (aineistossamme 56). Yhteiskuntatieteellisten erityisalojen ryhmään kuuluvat pienehköt, julkaisukäytännöltään omaleimaiset, mutta yhteiskuntatieteellisesti relevantit alat, kuten esimerkiksi filosofia, sosiaalipsykologia, viestintä jne. Erityisaloja edustavia professoreita on aineistossamme 65. Yhteiskuntatieteiden ylimpään neljännekseen kuuluvista professoreista (50) yhteiskuntatutkimusta edustaa 19, politiikan tutkimusta 14 ja erityisaloja 17 professoria. Yhteiskuntatieteiden alimpaan neljännekseen kuuluvista professoreista (34) yhteiskuntatutkimusta edustaa 12, politiikan tutkimusta 10 ja erityisaloja 12 professoria. (Ks. taulukko 2; liite 1)

Taulukon 2 erittelyjen mukaan, yhteiskuntatutkimuksen (sosiologia ja yhteiskuntapolitiikka) 19 ylimmän neljänneksen professorista Helsingin yliopistoa (HY) edustaa yhdeksän, Tampereen yliopistoa (TAU) neljä sekä Jyväskylän (JY) ja Turun (TY) yliopistoja kolme. Alimman neljänneksen 12 professorista kolme edustaa Turun yliopistoa, Helsingin, Jyväskylän ja Lapin yliopistoja puolestaan kaksi professoria kutakin. Tampereen, Itä-Suomen ja Oulun yliopistoja kutakin edustaa yksi alimman neljänneksen professori. HYN ja

Taulukko 2. Yhteiskuntatieteiden ylimmän ja alimman neljänneksen professorit kolmessa alaryhmässä edustamiensa yliopistojen mukaan.

	yhteiskuntatutkimus (sosiologia ja yhteiskuntapolitiikka)		politiikan tutkimus (valtio-oppi ja hallintotieteet)		yhteiskuntatieteelliset erityisalat (sosiaalipsykologia, viestintä, filosofia, ym.)			
	ylimmän nelj. prof.	alimman nelj. prof.	ylimmän nelj. prof.	alimman nelj. prof.	ylimmän nelj. prof.	alimman nelj. prof.		
HY	9	2	TAU	7	1	HY	10	1
TAU	4	1	HY	2	1	TAU	3	4
JY	3	2	ISY	2	3	ISY	2	1
TY	3	3	JY	1	-	ÅA	1	-
ISY	-	1	ÅA	1	1	OY	1	1
OY	-	1	TY	1	4	JY	-	1
LY	-	2				LY	-	1
						VY	-	3
	19	12		14	10		17	12

TAUn osuudet ylimmän neljänneksen professoreista ylittävät selvästi niiden osuudet alimman neljänneksen professoreista: HY ylin 9/19 ja alin 2/12; TAU ylin 4/19 ja alin 1/12. Itä-Suomen (ISY), Oulun (OY) ja Lapin (LY) yliopistoille on yhteistä se, että niissä ei ole yhtään ylimmän neljänneksen professoria, mutta yhteiskuntatutkimuksen alimman neljänneksen professoreita niissä on neljä; (LY kaksi, ISY ja OY kumpikin yksi).

Politiikan tutkimuksen (valtio-oppi ja hallintotiede) ylimmän neljänneksen professoreista (14) seitsemän, eli joka toinen edustaa Tampereen yliopistoa, Helsingin ja Itä-Suomen yliopistoja kumpaakin kaksi ja Åbo Akademia sekä Jyväskylän ja Turun yliopistoja kutakin edustaa yksi ylimmän neljänneksen professori. Alimman neljänneksen kymmenestä professorista neljä edustaa Turun ja kolme Itä-Suomen yliopistoa. Poliitiikan tutkimuksessa, aivan kuten yhteiskuntatutkimuksessa, ylimmän neljänneksen professoreista valtaosa edustaa Helsingin ja Tampereen yliopistoja, kun taas alimman neljänneksen professorit huomattavan usein muita yliopistoja.

Yhteiskuntatieteellisten erityisalojen (sosiaalipsykologia, viestintä, filosofia ym.) 17 ylimmän neljänneksen professorista kymmenen edustaa Hel-

singin yliopistoa ja kolme Tampereen yliopistoa, jossa alimman neljänneksen professoreita on neljä, kun Helsingin yliopistossa on vain yksi. Itä-Suomen yliopistoa edustaa kaksi ylimmän neljänneksen professoria ja Åbo Akademia yksi. Näissä kahdessa yliopistossa on enemmän ylimmän kuin alimman neljänneksen professoreita. Jyväskylän (JY), Vaasan (VY) ja Lapin (LY) yliopistoissa ei ole yhtään yhteiskuntatieteellisten erityisalojen ylimmän neljänneksen professoria, mutta alimman neljänneksen professoreita niissä on yhteensä viisi. (taulukko 2.)

Taloustieteiden professoreiden (kaikkiaan 261) tieteellisten julkaisujen kansainvälistä tasoa tarkastelemme niin ikään kolmessa alaryhmässä. Kauppatieteiden 104 henkilöä käsittävään ryhmään kuuluvat johtamisen ja markkinoinnin professorit (mukana myös yrittäjyyttä ja kansainvälistä liiketoimintaa edustavat professorit). Kaikkiaan 106 henkilöä käsittäviin liiketaloustieteellisiin erityisaloihin puolestaan kuuluvat esimerkiksi tuotantotalouden, laskentatoimen, rahoituksen ja tietojärjestelmätieteen professorit. Oman ryhmänsä muodostavat 51 (kansan)taloustieteen professoria. (Ks. liite 1.)

Taulukko 3. Taloustieteellisten alojen ylimmän ja alimman neljänneksen professorit kolmessa alaryhmässä edustamiensa yliopistojen mukaan.

	kauppatieteet (johtaminen ja markkinointi)		(kansan)taloustiede		liiketaloustieteelliset erityisalat (laskentatoimi, rahoitus, tuotantotalous, tietojärjestelmätiede ym.)			
	ylimmän nelj. prof.	alimman nelj. prof.	ylimmän nelj. prof.	alimman nelj. prof.	ylimmän nelj. prof.	alimman nelj. prof.		
AY	8	-	HY	6	6	AY	5	3
LUT	6	2	JY	3		LUT	2	2
VY	2	1	AY	1		SHH	2	7
ISY	2	2	ISY	-	1	JY	1	1
SHH	1	-	OY	-	1	TAU	1	3
TAU	1	-	TY	-	1	VY	1	6
JY	1	-				LY	-	1
OY	1	1				ISY	-	2
TY	1	3				OY	-	2
						TY	-	3
	25	9		10	9		12	28

Taulukosta 3 nähdään, että kauppatieteiden (johtaminen ja markkinointi) 25 ylimmän neljänneksen professorista kahdeksan edustaa Aalto yliopistoa (AY) ja kuusi Lappeenrannan teknillistä yliopistoa (LUT). Vaasan ja Itä-Suomen yliopistoja kumpaakin edustaa kaksi ylimmän neljänneksen professoria, Tampereen, Jyväskylän, Oulun ja Turun yliopistoja sekä Svenska handelshögskolan (SHH) yksi. Alimman neljänneksen professoreista Turun yliopistoa edustaa kolme, Itä-Suomen yliopistoa ja Lappeenrannan teknillistä yliopistoa kaksi, Vaasan ja Oulun yliopistoja kumpaakin yksi.

Kymmenestä (kansan)taloustieteen ylimmän neljänneksen professorista kuusi edustaa Helsingin yliopistoa, kolme Jyväskylän yliopistoa ja yksi Aalto yliopistoa. Alimman neljänneksen professoreista Helsingin yliopistoa edustaa kuusi professoria, kun taas Jyväskylän yliopistosta ja Aalto yliopistosta heitä ei löydy yhtään. Itä-Suomen, Oulun ja Turun yliopistoa kutakin edustaa yksi alimman neljänneksen professori, mutta ei yhtään ylimmän neljänneksen professoria.

Liiketaloustieteellisten erityisalojen ylimmän neljänneksen professoreiden kolmen kärjessä ovat AY (5), LUT (2) ja SHH (2). Jyväskylän, Tampereen ja Vaasan yliopistoa kutakin edustaa yksi ylimmän neljänneksen professori. Alimman neljänneksen professoreita liiketaloustieteellisillä erityisaloilla on 28, joista seitsemän SHH:ssä ja kuusi VY:ssä. Edelleen alimman neljänneksen professoreita on Lapissa yksi, Itä-Suomessa ja Oulussa kaksi sekä

Turussa kolme, mutta näissä neljässä yliopistossa ei ole yhtään ylimmän neljänneksen professoria.

Kuten taulukosta 4 käy ilmi, kasvatustieteiden kaikkiaan 116 professorista ylimpään neljänneeseen kuuluu 28: Jyväskylän ja Helsingin yliopistot ovat omassa luokassaan siinä, että kumpaakin edustaa yksitoista ylimmän neljänneksen professoria. Oulun ja Turun yliopistoja edustaa kaksi, Itä-Suomen ja Tampereen yliopistoja yksi ylimmän neljänneksen professori; alimman neljänneksen professoreita löytyy eniten Turun yliopistosta (6), mutta myös Tampereen (5) ja Åbo Akademin (5) sekä Itä-Suomen (4) yliopistojen luvut alimman neljänneksen professoreista ovat suhteellisen korkeita.

Mitä tulee yhteiskunta-, kasvatustieteellisten alojen professoreiden H-indeksillä mitattuun tieteellisten julkaisujen kansainväliseen tasoon, niin ylimpään neljänneeseen yltävät professorit sijoittuvat lähinnä Helsingin (38), Jyväskylän (20) ja Tampereen yliopistoihin (17) sekä Aalto yliopistoon (14); sen sijaan alimpaan neljänneeseen kuuluvat professorit sijoittuvat useimmiten muihin kuin näihin neljään yliopistoon.

Professoreiden H-indeksin mukaiset kärkikymmeniköt alaryhmittäin

Asetelman 1 osoittamalla tavalla, yhteiskuntatutkimuksen (sosiologia ja yhteiskuntapolitiikka) kymmenen kärkeen yltävien professoreiden H-indeksin arvo on vähintään yhdeksän. Korkein H-indeksi

Taulukko 4. Kasvatustieteiden ylimmän ja alimman neljänneksen professorit edustamiensa yliopistojen mukaan.

	Kasvatustieteet	
	ylimmän nelj.	alimman nelj.
JY	11	2
HY	11	3
OY	2	-
TY	2	6
ISY	1	4
TAU	1	5
LY	-	2
ÅA	-	5
	28	27

15 on Helsingin yliopiston sosiologian professori Anssi Peräkylällä. Kärkikymmenikköön yltää kaksi naista, molemmat Tampereen yliopistosta, sekä kahdeksan miestä, joista neljä Helsingin, kaksi Jyväskylän ja yksi sekä Turun että Tampereen yliopistoista.

Politiikan tutkimuksen (valtio-oppi ja hallintotieteet) kärkikymmenikköön luetaan mukaan kaikkiaan 12 professoria sen vuoksi, että H-indeksillä kahdeksan yhdeksättä sijaa jakaa peräti

neljä professoria. Korkein H-indeksi 19 on Tampereen yliopiston valtio-opin professori Tapio Rauniolla. Tampereen yliopistosta kärkikymmenikköön yltää kuusi professoria, Helsingin yliopistosta kolme, Itä-Suomen yliopistosta kaksi ja Jyväskylän yliopistosta yksi. Naisia politiikan tutkimuksen kärkikymmenikössä on kaksi.

Yhteiskuntatieteellisten erityisalojen kärkikymmenikön professoreilla H-indeksi on vähintään

Asetelma 1. Yhteiskuntatieteellisten alojen professoreiden H-indeksin mukaiset kärkikymmeniköt kolmessa alaryhmässä.

YHTEISKUNTATUTKIMUS:

SOSIOLOGIA JA YHTEISKUNTAPOLITIikka

Nimi	yliopisto; professuuri	H-indeksi
1. Peräkylä Anssi	HY; sosiologia	15
2. Jallinoja Piia	TAU; terveys sosiologia	13
3. Kröger Teppo	JY; sosiaalipolitiikka	12
4. Arminen Ilkka	HY; sosiologia	11
Nätti Jouko	TAU; sosiaalipolitiikka	11
6. Kivinen Osmo	TY; koulutussosiologia	10
Lillie Nathan	JY; sosiologia	10
8. Hiilamo Heikki	HY; sosiaalipolitiikka	9
Kivivuori Janne	HY; oikeussosiologia	9
Pösö Tarja	TAU; sosiaalityö	9

POLITIIKAN TUTKIMUS:

VALTIO-OPPI JA HALLINTOTIETEET

Nimi	yliopisto; professuuri	H-indeksi
1. Raunio Tapio	TAU; valtio-oppi	19
2. Hukkinen Janne	HY; ympäristöpolitiikka	12
Mattila Mikko	HY; valtio-oppi	12
4. Saranto Kaija	ISY; sosiaali- ja terveysalan tietohallinto	11
5. Häkli Jouni	TAU; aluetiede	10
Sotarauta Markku	TAU; aluetiede	10
7. Prozorov Sergei	JY; valtio-oppi	9
Scott James	ISY; aluetiede	9
9. Forsberg Tuomas	TAU; kansainvälinen politiikka	8
Jokinen Pekka	TAU; ympäristöpolitiikka	8
Patomäki Heikki	HY; kansainvälinen politiikka	8
Raento Pauliina	TAU; aluetiede	8

YHTEISKUNTATIETEELLISET ERITYISALAT:
SOSIAALIPSYKOLOGIA, FILOSOFIA, VIESTINTÄ YM.

Nimi	yliopisto; professuuri	H-indeksi
1. Martikainen Pekka	HY; väestötiede/sosiologia	56
2. Kouvonen Anne	HY; kansanterveystiede/sosiaalipolitiikka	30
3. Lönnqvist Jan-Erik	HY; sosiaalipsykologia	18
4. Jasinskaja-Lahti Inga	HY; sosiaalipsykologia	17
5. Myrskylä Mikko	HY; yhteiskuntatilastotiede	14
6. Mäki Uskali	HY; filosofia/(kansan)taloustiede	14
7. Saarela Jan	ÅA; yhteiskuntatilastotiede/väestötiede	10
8. Gills Barry	HY; kehitystutkimus	9
Nygren Anja	HY; kehitystutkimus	9
Ruusuvuori Johanna	TAU; sosiaalipsykologia	9

yhdeksän. Ylivoimaisesti korkein H-indeksi 56 on Helsingin yliopiston väestötieteen/sosiologian professori Pekka Martikaisella. Myös kansanterveystieteen/sosiaalipolitiikan professori Anne Kouvosella, niin ikään Helsingin yliopistosta, on huomattavan korkea H-indeksi 30. Erityisalojen kymmenen kärkeen yltää seitsemän Helsingin yliopiston professoria, minkä lisäksi Åbo Akademi sekä Itä- Suomen ja Tampereen yliopistot saavat sinne yhden professorin kukin. Erityisalojen kärkikymmenikkö eroaa yhteiskuntatutkimuksen

sekä politiikan tutkimuksen kärkikymmeniköistä siinä, että erityisaloilla naisia on neljä, kun taas yhteiskuntatutkimuksessa ja politiikan tutkimuksessa kummassakin naisia on kaksi.

Kasvatustieteiden kärkikymmenikkö on suveenisti naisten hallussa, miehiä ei siellä ole yhtään. Helsingin ja Jyväskylän yliopistot saavat molemmat neljä professoria kymmenen kärkeen, Oulun ja Turun yliopistot kummatkin yhden. (asetelma 2.) Niistä kuudesta yliopistosta, joissa on vähintään yksi kasvatustieteellisten alojen ylimmän neljän-

Asetelma 2. Kasvatustieteiden professoreiden H-indeksin mukainen kärkikymmenikkö

KASVATUSTIEDE

Nimi	yliopisto; professuuri	H-indeksi
1. Huotilainen Minna	HY; kasvatustiede	41
2. Salmela-Aro Katariina	HY; kasvatustiede	37
3. Poikkeus Anna-Maija	JY; kasvatustiede	24
4. Lonka Kirsti	HY; kasvatustieteiden psykologia	22
5. Järvelä Sanna	OY; kasvatustiede/oppimisen ja opetuksen tutkimus	21
6. Lerkkanen Marja-Kristiina	JY; kasvatustiede	19
Lindblom Sari	HY; yliopistopedagogiikka	19
8. Tynjälä Päivi	JY; kasvatustiede/koulutustutkimus	18
Hirvensalo Mirja	JY; liikuntakasvatustiede	18
10. Vauras Marja	TY; kasvatustiede	17

neksen professori, ainoastaan Itä-Suomen yliopisto jää kokonaan kärkikymmenikön ulkopuolelle.

Helsingin yliopiston kasvatustieteiden professorit Minna Huotilainen (41) sekä Katariina Salme-la-Aro (37) saavat alan korkeimmat H-indeksit. Ehkä psykologiaan ja aivotutkimukseen painottu-vien tutkimusjulkaisujen vuoksi kasvatustieteissä kärkikymmenikköön yltävillä professoreilla H-indeksin arvot lähtevät niinkin korkealta tasolta kuin 17.

Mitä (kansan)taloustieteeseen tulee, Helsingin yliopiston professorit valtaavat korkeilla H-in-

dekseillään kärkisijat, kuten asetelmasta 3 havai-taan. Vain Jyväskylän yliopiston terveystaloustie-teen professori Petri Böckerman H-indeksillään 18 rikkoo helsinkiläisrintaman. Listan kärjessä on Helsingin yliopiston taloustieteen/metsäeko-nomian professori Olli Tahvonen, jonka H-in-deksi on 24. (Kansan)taloustieteen kärkikym-menikköön yltävistä professoreista (H-indeksi vähintään 12) kuusi toimii Helsingin yliopis-tossa, kolme Jyväskylän yliopistossa ja yksi Aalto yliopistossa. Kärkikymmenikön professoreista miehiä on kahdeksan.

Asetelma 3. Taloustieteellisten alojen professoreiden H-indeksin mukaiset kärkikymmeniköt kolmessa alaryhmässä.

(KANSAN)TALOUSTIEDE

Nimi	yliopisto; professuuri	H-indeksi
1. Tahvonen Olli	HY; taloustiede/metsäekonomia	24
2. Böckerman Petri	JY; terveystaloustiede	18
3. Heiskanen Eva-Karin	HY; taloustiede/kuluttajatutkimus	17
4. Toppinen Anne	HY; taloustiede/metsäekonomia	16
Ollikainen Markku	HY; taloustiede/ympäristöekonomia	16
6. Lanne Markku	HY; (kansan)taloustiede	15
7. Hyytiäinen Kari	HY; taloustiede/kuluttajaekonomia	13
8. Hyytinen Ari	JY; (kansan)taloustiede	12
Lamberg Juha-Antti	JY; taloustiede/taloushistoria	12
Välimäki Juuso	AY; (kansan)taloustiede	12

KAUPPATIETEET:

JOHTAMINEN JA MARKKINOINTI

Nimi	yliopisto; professuuri	H-indeksi
1. Vaara Eero	AY; johtaminen ja organisointi	31
2. Björkman Ingmar	AY; johtaminen ja kv liiketoiminta	25
3. Tienari Janne	SHH; johtaminen	24
4. Puumalainen Kaisu	LUT; johtaminen ja kv liiketoiminta	20
Vincent Joakim	SHH; johtaminen/yrittäjäyys ja innovaatiot	20
6. Hurmelinna-Laukkanen Pia	OY; johtaminen ja kv liiketoiminta	19
Ritala Paavo	LUT; johtaminen/strategia ja innovaatiot	17
8. Gabrielsson Mika	ISY; kv liiketoiminta/markkinointi ja myynti	16
Karjaluoto Heikki	JY; markkinointi	16
Laukkanen Tommi	ISY; markkinointi/kuluttajakäyttäytyminen	16
Piekkari Rebecca	AY; johtaminen/kv liiketoiminta	16

**LIIKETALOUSTIETEELLISET ERITYISALAT:
LASKENTATOIMI, TUOTANTOTALOUS, RAHOITUS YM.**

Nimi	yliopisto; professuuri	H-indeksi
1. Kuosmanen Timo	AY; talousmatematiikka/tieto- ja palvelutalous	23
2. Siponen Mikko	JY; tietojärjestelmätiede	22
3. Björk Bo-Crister	SHH; tietojärjestelmätiede	21
4. Maula Markku	AY; tuotantotalous/pääomasijoitustoiminta	16
5. Artto Karlos	AY; tuotantotalous/projektiliiketoiminta	15
Grant David	SHH; tuotantotalous/logistiikka	15
7. Rossi Matti	AY; tietojärjestelmätiede	14
8. Harmaakorpi Vesa	LUT; tuotantotalous	13
Keloharju Matti	AY; rahoitus	13
Martinsuo Miia	TAU; tuotantotalous ja tietojohdaminen	13

Kauppatieteiden (johtaminen ja markkinointi) kymmenen kärkeen yltävillä professoreilla H-indeksi on vähintään 16. Kauppatieteiden korkein H-indeksi 31 on Aalto yliopiston johtamisen ja organisoinnin professori Eero Vaaralla. Aalto yliopiston professoreita kymmenen kärjessä on kolme, LUT, SHH ja ISY saavat kukin kaksi professoria kärkikymmenikköön, Oulun yliopisto yhden. Kauppatieteiden kärkikymmenikössä naisia on kolme.

Liiketaloustieteellisten erityisalojen kymmenen kärkeen kuuluvilla professoreilla H-indeksi on vähintään 13. Kolmen kärjessä H-indeksien arvot ovat lähellä toisiaan siten, että Aalto yliopiston talousmatematiikan professori Timo Kuosmanen H-indeksi on 23, Jyväskylän yliopiston tietojärjestelmätieteen professori Mikko Siposen 22 ja Svenska handelshögskolanin tietojärjestelmätieteen professori Bo-Crister Björkin 21. Kärkikymmenikön professoreista viisi edustaa Aalto yliopistoa, kaksi Svenska handelshögskolania ja Lappeenrannan, Jyväskylän ja Tampereen yliopistoja kutakin edustaa yksi. Liiketaloustieteellisten erityisalojen kärkikymmenikössä on yksi nainen, kun (kansan)taloustieteen kärkikymmenikössä naisia on kaksi ja kauppatieteissä kolme.

Kokoavasti voidaan vielä todeta, että yhteiskunta-, kasvatustieteelliset ja taloustieteelliset aloilla ylimmän neljänneksen professorit edustavat

enimmäkseen Helsingin, Jyväskylän ja Tampereen yliopistoja. Myös alaryhmittäin laadittuihin kärkikymmenikköihin Helsingin yliopisto saa ylivoimaisesti eniten professoreita (25). Seuraavana tulevat Jyväskylän (12) ja Tampereen (11) yliopistot sekä Aalto yliopisto (9). Itä-Suomen yliopisto ja Svenska Handelshögskolan saavat kummatkin neljä ja Lappeenrannan teknillinen yliopisto kolme professoria kärkikymmenikköihin. Oulun ja Turun yliopistot saavat kummatkin kaksi ja Åbo Akademi yhden professorin kärkikymmenikköihin. Lopuksi voidaan vielä todeta, että yhteiskunta-, kasvatustieteellisten alojen professoreiden tieteellisten julkaisujen kansainvälisen tason perusteella Helsingin yliopistossa on eniten Suomessa kärkikymmenikköihin yltäviä professoreita. Seuraavaksi tulevat JY, TAU ja AY, kolmanteen ryhmään kuuluvat ISY, SHH, LUT, OY, TY ja ÅA, ja neljänteen LY ja VY.♦

Viitteet

1. Tietoja kerätessä Tampereen yliopisto sekä Tampereen teknillinen yliopisto elivät vielä omaa erillistä elämäänsä omine internet-sivuinensa. Koska vuoden

2019 alusta Tampereella kuitenkin toimii vain yksi yliopisto, puhumme myös tässä yhdestä ”uudesta” Tampereen yliopistosta (TAU).

- 2 H-indeksijakaumien neljänneksiä määritettäessä tarkka raja-arvo (esim. 1.7) sijoittuu usein kahden H-indeksin (esim. 1 ja 2) väliin. Tästä syystä neljänneksiin ei välttämättä kuulu täsmälleen 25 prosenttia alan professoreista.

Lähteet

- ABRAMO, G. (2018). Revisiting the scientometric conceptualization of impact and its measurement. *Journal of Informetrics* 12(3), 590–597.
- BORNMAN, L., DANIEL H-D., (2008) What do citation counts measure? A review of studies on citing behavior, *Journal of Documentation* 64:45–80.
- BORNMAN, L., DANIEL H-D., (2009) The state of h index research, *EMBO reports* 10(1):2-6.
- CLARIVATE ANALYTICS (2018a). *Web of Science Databases*. 5 (haettu 14.11.2018)
- CLARIVATE ANALYTICS (2018b). *The Clarivate analytics impact factor*. <https://clarivate.com/essays/impact-factor/> (haettu. 14.11.2018)
- HIRSCH, JORGE. E. (2005). An index to quantify an individual's scientific research output. *PNAS* 102 (46). <https://doi.org/10.1073/pnas.0507655102>
- KIVINEN, O. & HEDMAN, J. (2015). Näkökulmia Suomen tieteen kansainväliseen tasoon. *Yhteiskuntapolitiikka*, 80 (1), 64-71.
- KIVINEN, O.; HEDMAN, J. & ARTUKKA, K. (2016). Suomalaisyliopistot, tutkimus ja maailman kärki? Reunamerkitöjä korkeakoulu- ja tiedepolitiikan ”uusiin

Liite 1. Aineistoon kuuluvien professoreiden lukumäärä yliopistoittain ja aloittain

	yhteiskunta- tutkimus	politiikan tutkimus	yhteiskunta- tieteelliset erityisalut	Yhteiskunta- tieteelliset alat	liiketalous- kauppatie erityisalut	(kansan)- taloustiede	Talous- tieteelliset alat	Kasvatus- tieteelliset alat	YHTEENSÄ
Aalto yliopisto	-	-	-	-	17	19	5	41	41
Helsingin yliopisto	21	9	19	49	1	-	22	31	103
Itä-Suomen yliopisto	10	7	6	23	8	4	1	15	51
Jyväskylän yliopisto	11	4	6	21	10	5	8	24	68
Lapin yliopisto	4	4	5	13	2	1	-	5	21
Lappeenrannan teknillinen yliopisto	-	-	-	-	15	11	-	-	26
Oulun yliopisto	1	-	2	3	7	7	2	8	27
Svenska Handelshögskolan	-	-	-	-	10	18	2	-	30
Tampereen (uusi) yliopisto	19	18	18	55	6	14	3	8	86
Turun yliopisto	11	7	4	22	12	12	4	15	65
Vaasan yliopisto	-	3	3	6	13	11	3	-	33
Åbo Akademi	2	3	3	8	3	4	1	10	26
Yhteensä	79	55	66	200	104	106	51	116	577